

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης

Ενότητα 8: Το αποκαλυπτικό μήνυμα της Β' Θεσσαλονικείς
(2, 1-12)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Το αποκαλυπτικό μήνυμα της Β' Θεσσαλονικείς (2, 1-12)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εισαγωγή

- ▶ Β' Θεσσαλονικείς: συναποστολείς της ο Παύλος, ο Σιλουανός κι ο Τιμόθεος.
- ▶ Μία επιστολή που γράφηκε από έναν ανώνυμο χριστιανό και έχει ως βάση της την Α' Θεσσαλονικείς (ψευδωνυμία).
- ▶ Μία επιστολή με παραινετικό χαρακτήρα.
- ▶ Γράφηκε πιθανόν μετά το 80 μ.Χ. (και κατά άλλους ίσως και μέχρι τις αρχές του 2^{ου} αι.), ίσως στη Μ. Ασία.

Η περικοπή 2, 1-12 (εισαγωγικά)

- ▶ Η περικοπή 2, 1-12 αποτελεί σύμφωνα με τους ερευνητές την καρδιά της Β' Θεσσαλονικεΐς και αποτυπώνει τον σκοπό για τον οποίο γράφηκε.
- ▶ Οι στ. 3-4 και 8-12 υιοθετούν φρασεολογία όμοια με την ΠΔ και παραπέμπουν επίσης στην προηγούμενη περικοπή της επιστολής, 1,6-10.

Σύγκριση με 1, 6-10

- ▶ Και οι δύο περικοπές έχουν αποκαλυπτικό περιεχόμενο.
- ▶ Το 1,6-10 περιγράφει την τελική έλευση του Κυρίου Ιησού και την κρίση (στηρίζεται στην προηγούμενη περιγραφή της Α' Θεοσ).
- ▶ Το 2, 1-12 περιγράφει την περίοδο πριν την έλευση των εσχάτων και τα σημάδια που θα προμηνύσουν το τέλος κι επίσης κάνει λόγο για την τελική κρίση.

2,1–12: δομή της περικοπής

- ▶ 2,1–3^α: προοίμιο, προειδοποίηση.
- ▶ 2,3^β–4: ο άνθρωπος της ανομίας.
- ▶ 2,5: αναφορά σε προηγούμενους λόγους του αποστόλου (Α' Θεσ;).
- ▶ 2,6–7: το παρόν των αναγνωστών και ο κατέχων.
- ▶ 2,8: η εμφάνιση του ανόμου και η εξολόθρευσή του από τον Κύριο.
- ▶ 2,9–12: το παραπλανητικό έργο του ανόμου και η τιμωρία όσων τον ακολουθήσουν.

2,1: «παρουσία» και «επισυναγωγή»

- ▶ Δύο όροι με εσχατολογικό περιεχόμενο στην ΚΔ:
- ▶ «παρουσία»
 - ελληνορωμαϊκό υπόβαθρο – σχετίζεται με την πολιτική ζωή.
 - στην ΚΔ συνδέεται με την έλευση του Ιησού Χριστού (Μτ 24, 27.37.39. Ιακ 5, 7.8. Α' Θεσ 2,19. 3, 13. 4, 15. 5. 23. Α' Κορ 15, 23).
- ▶ «επισυναγωγή»
 - Εικόνα της ΠΔ για τη συγκέντρωση του Ισραήλ κατά τα έσχατα (Ησ 27, 13. 43, 4-7).
 - Και στην ΚΔ με εσχατολογικό περιεχόμενο (Μκ 13, 27).

2,2: «ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου»

- ▶ Η θεωρία για το γνωστικό υπόβαθρο
 - Τίποτε στην επιστολή δεν το προϋποθέτει.
- ▶ Το αποκαλυπτικό υπόβαθρο
 - Η σωματική παρουσία του Κυρίου;
 - Τα παράλληλα με τη συνοπτική παράδοση (Μκ 13,6).

2,3: «η αποστασία» & «ο άνθρωπος της ανομίας»

- ▶ Τα δύο πρώτα σημάδια της εγγύτητας της ημέρας Κυρίου.
- ▶ Δεν προϋποθέτουν χρονική διαδοχή.
- ▶ Το οριστικό άρθρο στα δύο ουσιαστικά δηλώνει ότι είναι όροι γνωστοί στους αναγνώστες.

Η αποστασία (I)

- ▶ Η αποστασία μία έννοια γνωστή στην ιουδαϊκή αποκαλυπτική:
 - Α' Ενώχ 91, 5-7 (περιγραφή αυτής της αποστασίας).
 - Το βιβλίο του Δανιήλ (8,24-25. 9, 27. 11, 23.30-35) και Α' Μακκ 2, 15: συνδέεται με τον Αντίοχο Δ' Επιφανή.
 - Υπόμνημα στον Αββακούμ από το Κουμράν 2, 1-10: οι άπιστοι μαζί με τον άνθρωπο του ψεύδους.

Η αποστασία (II)

- ▶ Στην Β' Θεσ η εικόνα του Δανιήλ αποκτά γενικότερο περιεχόμενο.
- ▶ Θρησκευτικής μορφής με ηθικές προεκτάσεις.
- ▶ Από αυτήν κινδυνεύουν κι οι χριστιανοί.
- ▶ Το παρόν προεικονίζει αυτήν την κατάσταση που έρχεται.
- ▶ Τα μέλη της κοινότητας βρίσκονται στο κατώφλι αυτής της νέας εποχής.

Ο άνθρωπος της ανομίας (I)

- ▶ Ένας άνθρωπος.
- ▶ Σημιτισμός = ο άνομος (2, 8).
- ▶ Ταυτίζεται με τον «υιό της απωλείας».
- ▶ Παλαιοδιαθηκικά παράλληλα: Ψα 89, 23 (υιός της ανομίας), Ιω 17, 12 (ο Ιούδας «υιός της απωλείας»).
- ▶ Μία αντίθετη μορφή που διεκδικεί θεϊκό ρόλο .
- ▶ Δαν 11, 36–37 (βλ. επίσης 1, 11–64).

Ο άνθρωπος της ανομίας (II)

- ▶ Αντίοχος ο Δ' Επιφανής: λεηλασία και βεβήλωση του Ναού (169–167 π.Χ.) – ο ναός baal–shamen (βδέλυγμα της ερημώσεως, shiqqu shamen) – Μκ 13, 14.
- ▶ Ο Ρωμαίος στρατηγός Πομπήιος – βεβήλωση του Ναού (63 π.Χ.) – Ψαλμοί Σολομώντος 17, 11–15.

Ο άνθρωπος της ανομίας (III)

▶ Ψαλμοί Σολ 17, 11-15

11 ἠρήμωσεν ὁ ἄνομος τὴν γῆν ἡμῶν ἀπὸ ἐνοικούντων αὐτὴν ἠφάνισαν νέον καὶ πρεσβύτην καὶ τέκνα αὐτῶν ἅμα.

12 ἐν ὀργῇ κάλλους αὐτοῦ ἐξάπέστειλεν αὐτὰ ἕως δυσμῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς γῆς εἰς ἐμπαιγμὸν καὶ οὐκ ἐφείσατο.

13 ἐν ἀλλοτριότητι ὁ ἐχθρὸς ἐποίησεν ὑπερηφανίαν καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀλλοτρία ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

14 καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ καθὼς καὶ τὰ ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ σθένους αὐτῶν.

15 καὶ ἐπεκρατοῦσαν αὐτῶν οἱ υἱοὶ τῆς διαθήκης ἐν μέσῳ ἐθνῶν συμμίκτων οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ ποιῶν ἐν Ἱερουσαλήμ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

Ο άνθρωπος της ανομίας (III)

- ▶ Ο αυτοκράτορας Καλιγούλας (37–41 μ.Χ.).
- ▶ Παραδείγματα και στην προφητική παράδοση τέτοιων διεκδικήσεων από βασιλείς (Ησ 14, 13–14: ο βασιλιάς της Βαβυλώνας και Ιεζ 28, 2: ο βασιλιάς της Τύρου).
- ▶ Στους σιββυλικούς χρησμούς (5, 29–34) η ίδια εικόνα για τον Νέρωνα.

Το κατέχον

- ▶ Κάτι ή κάποιος που καθυστερεί την έλευση των γεγονότων που περιγράφονται και την αποκάλυψη του ανόμου.
- ▶ Η καθυστέρηση είναι απόφαση του ίδιου του Θεού.
- ▶ Η αποκάλυψη του ανθρώπου της ανομίας είναι επίσης καθορισμένη και συνδέεται με το σχέδιο του Θεού.

Ο ΚΑΤΈΧΩΝ / ΤΟ ΚΑΤΈΧΟΝ;

- ▶ Ο ίδιος ο Θεός και το σχέδιο της σωτηρίας.
- ▶ Μία αντίθετη δύναμη που συνεργεί άθελά της στο σχέδιο του Θεού.
- ▶ Το άγιο Πνεύμα.
- ▶ Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Συμπερασματικά

- ▶ Το αποκαλυπτικό υπόβαθρο της περικοπής:
 - Ο καθορισμένος χρόνος για την εκδήλωση των εσχάτων.
 - Οι αντίθετες δυνάμεις.
 - Το όραμα της τελικής εξολόθρευσής τους.
 - Το σχέδιο της πρόνοιας του Θεού.
 - Το συμβολικό λεξιλόγιο.
 - Η κατανόηση του παρόντος μέσα από το όραμα του μέλλοντος.
 - Η ψευδωνυμία.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης. Το αποκαλυπτικό μήνυμα της Β΄ Θεσσαλονικείς (2, 1-12)». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS281/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2013-2014

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.